

Krzysztof Franciszek Symela

Umiejętności i technologie potrzebne do transformacji ekologicznej

Europejskie Centrum Rozwoju Kształcenia Zawodowego (CEDEFOP) podkreśla, że ekologiczna i cyfrowa transformacja gospodarki i społeczeństwa zrewolucjonizuje rynek pracy i wytworzy zapotrzebowanie na nowe umiejętności w różnych sektorach i zawodach. Europa będzie musiała inwestować w podnoszenie i zmianę kwalifikacji pracowników. W tym kontekście bardzo istotną rolę odegra kształcenie i szkolenie zawodowe. Przygotowanie zawodowe, które jest ściśle powiązane z rynkiem pracy, można szybko dostosowywać: może ono łagodzić krótkoterminowe niedobory i zapewniać długoterminową zdolność pracowników do zatrudnienia¹.

Warto podkreślić, że „Europejski Zielony Ład” uruchomiony 3 lata temu sprzyja zatrudnieniu i niesie Unii Europejskiej istotne korzyści. Wyznacza cele na rzecz konkurencyjności gospodarki oraz zapewnia, aby „transformacja była sprawiedliwa i nikt nie pozostał w tyle”. W scenariuszu prognostycznym dotyczącym umiejętności opracowanym przez CEDEFOP w 2021 r. w odniesieniu do skutków Zielonego Ładu przewiduje się, że do roku 2030 zatrudnienie wzrośnie o około 2,5 miliona dodatkowych miejsc pracy. Nie jest zaskoczeniem, że według tego scenariusza największy wzrost zatrudnienia ma wystąpić w sektorach o dużym potencjale ekologicznym, takich jak zaopatrzenie w wodę, gospodarowanie odpadami i budownictwo.

¹ Nota Informacyjna CEDEFOP, marzec 2022 (ISSN 1977-8007).

Oczekuje się, że w miarę przechodzenia przez pracodawców na bardziej zrównoważone modele biznesowe zatrudnienie będzie się zwiększać prawie we wszystkich sektorach. Do tego konieczne będą umiejętności na wszystkich szczeblach, co w pewnym stopniu zmniejszy polaryzację rynku pracy między stanowiskami wymagającymi niskich i wysokich kwalifikacji. Czynnikiem napędzającym transformację ekologiczną będzie lepsza reprezentacja kobiet i mężczyzn. Przewidywany wzrost uczestnictwa w rynku pracy wynikający z wdrożenia Europejskiego Zielonego Ładu nie jest możliwy do osiągnięcia bez tej strategii.

Zasadniczą rolę w ekologizacji gospodarki odgrywają umiejętności techniczne istotne dla zielonych technologii i procesów. Oprócz tego na kształt ekologicznej transformacji społeczeństw będą wpływać postawy, zachowania i obywatelskie umiejętności Europejczyków.

Jakie zatem umiejętności lub zbiory umiejętności są określane mianem *ekologicznych*? CEDEFOP definiuje *umiejętności potrzebne w transformacji ekologicznej* jako zdolności potrzebne do życia, pracy i działania w gospodarkach i społeczeństwach, które umożliwiają i wspierają minimalizację negatywnego wpływu działalności człowieka na środowisko. Takie umiejętności mają charakter przekrojowy, obejmują zrównoważony sposób myślenia i działania oraz odnoszą się do wszystkich sektorów gospodarczych i zawodów, nie tylko tych *ekologicznych*.

W pierwszym tomie czasopisma w 2023 r. prezentujemy wyniki badań o interdyscyplinarnym charakterze z obszaru edukacji dorosłych w Polsce i na świecie, innowacji w edukacji dorosłych oraz edukacji dla innowacyjnej gospodarki i rynku pracy.

W szczególności naszym czytelnikom polecamy artykuły: L. Lukianovej *Wyzwania i konieczność dalszych badań nad edukacją zawodową dorosłych we współpracy polsko-ukraińskiej* oraz w podobnym nurcie artykuł E. Flaszynskiej *Uchodźcy z Ukrainy na europejskich rynkach pracy – rok doświadczeń. Rekomendacje dla polityki zatrudnienia*. Polecamy również artykuły nawiązujące do cyfrowych metod nauczania związanych z grywalizacją (E.A. Kos, M. Kovari, R. Mazur).

W rozdziale informacyjnym rekomendujemy czytelnikom nową publikację *Laboratorium Design Thinking. Kurs design thinking dla nauczycieli akademickich nauk społecznych*.

Skills and technologies needed for the green economy

The transition to the green and digital economy and society will upend the job market and create new skill needs across sectors and occupations. Europe will have to invest in upskilling and reskilling its workforce. In this context, vocational education and training (VET) will play an eminent role. Apprenticeship, being closely tied to the labour market, can swiftly adapt, alleviating short-term bottlenecks and ensuring long-term worker employability.

Job-wise, the Green Deal is good news for the EU. Launched 3 years ago, it embodies the new EU growth strategy, setting competitive economic goals while ensuring „a just transition [leaving] nobody behind“. A 2021 CEDEFOP skills forecast scenario on its impact projects employment growth by 2030 to amount to about 2.5 million additional jobs. Unsurprisingly, the scenario foresees the strongest job growth in sectors with a high greening potential, such as water supply, waste management and construction.

Job growth is expected across almost all sectors as employers turn to more sustainable business models. It will require skills at all levels, easing to some extent the labour market polarisation between jobs at the low and the high ends of the qualification scale. Better gender representation will be a driver of the green transition. The projected increase in labour market participation linked to implementing the Green Deal cannot happen without it.

Technical skills relevant to green technologies and processes are key to greening the economy. Beyond that, it is Europeans' attitudes, behaviour and civic skills that will shape the transition to greener societies. What, then, are the skills or skill sets designated as 'green'?

CEDEFOP defines „skills for the green economy“ as the knowledge, abilities, values and attitudes needed to live, work and act in economies and societies seeking to reduce the impact of human activity on the environment (Source CEDEFOP: Briefing Note, march 2022, ISSN 1831-2411).

In the first volume of the Journal in 2023, we present the results of interdisciplinary research in the field of adult education in Poland and in the world, innovation in adult education and education for innovative economy and labor market.